

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Bgy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyesrög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílt soronként 40 fillér.

„Passzív rezisztencia.”

Kolozsvár, május 28.

Széll Kálmán kellett hozzá, hogy ezt az új kormányzási módot kitalálja. Azelőtt azt sem tudtuk, hogy ilyen is létezik s most már ott szerepel, mint a kormányzásnak egyik leltári eszköze. Sőt Széll Kálmán bizonyára recipét is irt Magyarország jövődön miniszterelnökei részére arról, hogy hogyan és mikor kell élni ezzel az orvos-ságszerű módszerrel. Csak az a szerénység csodálatos, hogy mint a nagy feltalálók szokták, nem saját nevével nevezte el leleményes találmányát.

De nézzük csak közelebbről, mit is jelent ez a műszó, melylyel Széll Kálmán gyanúsította közjogi fogalmainkat.

Széll Kálmán szerint azt jelenti, hogy a magyar kormány és pártja nyugodt türelemmel egyszerű nézőként szerepel annál a küzdelemlél, melyet a függetlenségi párt a katonai javaslatok ellen folytat.

Amolyan kibőjtölési politikát, a minőt a divatból már kiment régi hadvezérek szoktak alkalmazni, a mikor egy fegyverrel bevehetetlen várat ostromoltak. De ők is csak akkor, ha ostromlók voltak, de soha — hiszen az abszurdum is lenne — mikor ostromlottak voltak.

A függetlenségi párt ostromolja most Széll Kálmánt a katonai javaslatok miatt. Erősen és kitartóan. Széll Kálmán az ostromlott várban ül. És mégis ő akarja kényelemben elhelyezkedve kibőjtölni az ostromlót, kiken — természetesen törvényes parlamenti fegyverekkel — saját bevallása szerint sem tudhat győzelmet aratni.

Am ez csak arra mutat, hogy Széll Kálmán rossz hadvezér, rossz taktikus.

De más baja is van az ő saját találmányu orvoságának.

Közjogilag tekintve ugyanis a „passzív rezisztencia” egy fából vaskarika.

Alkotmányunk értelmében Magyarországon a végrehajtó hatalmat a korona a felelős magyar miniszterium által gyakorolja. A magyar miniszterium tehát cselekvő közeg, melynek hivatása, sőt felelősségteljes kötelessége minden helyzetben, minden körülmények

között cselekedni. Cselekedni úgy, a hogy azt törvényeink parancsolják s a mikép az a magyar állam érdekéből leghelyesebb, legcélszerűbb.

Az obstrukcióval szemben is, cselekednie kell. Cselekedni az által, hogy ennek a mindenesetre komoly okokon alapuló küzdelemnek intensio tanulmányozása után segít a helyzetben. Megkeresi s elenyészeti az okokat s ezzel alapjában véve feleslegessé teszi az okozatot. De tétlenül ülni, várni és remélni a lehetetlent ez alkotmányellenes annak a kormánynak a részéről, melynek parancsoló kötelessége a cselekvés.

A „passzív rezisztencia” jelszavával egy veszedelmes közjogi elvet próbált becsémpészni Széll Kálmán a magyar alkotmányba. Azt, hogy a kormány munkaképességét törvényes formába öltöztethető s hogy az a miniszterium, mely a munkaképétlen, aktív cselekvésre — éppen a kormány makacszkodása miatt — alkalmatlan parlamentet munkássá tenni nem képes még is helyén maradhat. Eddig az volt az alkotmányos szokás, hogy ha a miniszterelnök bármilyen okokból, tehát mint a jelen esetben is a parlament tekintélyes részének a nemzeti akaratra alapított komoly ellenzése miatt akaratának érvényt szerezni nem tudott s ha ennek ellenében a koronánál sem volt képes engedelmeyeket kieszközölni; ha tehát a koronát és nemzetet összehozni, a két tőnek akaratát összeegyeztetni nem tudta: ott hagyta helyét, félreállott. Utána jött aztán más, ki elődjénél vagy szerencsésebb vagy ügyesebb volt. És ez helyes volt alkotmányjogi szempontból. De Széll Kálmán, ki sem fent, sem lent nem tud érvényesülni, mégis ragaszkodik helyéhez és vár. Ez veszedelmes precedens s már most fölemeljük tiltakozó szavunkat ellene.

Mindezeket kívül a „passzív rezisztencia” a függetlenségi pártnak nagymértű kicsinylést is magában foglalni látszik. Úgy látszik a kormány nem tulajdonít — már eleve sem — fontosságot annak, hogy a függetlenségi párt szónokai mily indokokból ellenzik a katonai javaslatokat. El sem képzei, hogy mondhatnának valamit, a mivel őt meg-

győzni lehetne s egy felesleges időtöltésnek tartja az egész nagy küzdelmet. Ezzel szemben elégnék hiszi a maga részéről a hallgatást. Majd belefárad az ellenzék a kitartó küzdelemből, elhullanak, félreállanak az utból s akkor — jön az aratás.

Nos tehát. Ez nem fog bekövetkezni, nem szabad bekövetkeznie. Ha az ellenzék a parlamentben süket füleknek is beszél az csak a kormánypárt szégyene, kik nem merik megszívlelni az elmondottakat. De künn az országban egy nemzet figyel a parlamentben történetekre s haláljával öleli körül az érette küzdelmet. A hála pedig még erősebbé teszi az erőket s a küzdelem eredménye mégis csak az kell legyen, a mitől Széll Kálmán irtóztatva fél a katonai javaslatok s vele Széll Kálmán bukása.

Sz.

— A vármegyék bizalma. Alig mulik el nap, hogy hír ne érkezne, hogy ez, vagy az a vármegye ilyen, vagy olyan többséggel bizalmat szavazott a kormánynak, avagy tiltakozott az obstrukció ellen. A hírek ugyanabban az elbűnásban részesülnek, mint néhány hónappal ezelőtt a vármegyék tiltakozásai a katonai javaslatok ellen: kihasználják őket pártszempontból. A régi nyilatkozatokat az ellenzék dicsérte és a kormány kicsinyelte, vagy hallgatta el; a mostaniak az ellenzék sorsban részesülnek. Ezekből látszólag az következne, hogy nem kell sem a régi, sem az új határozatokat komolyan venni és hogy senkinek fejezi ki az illető törvényhatóság közvéleményét. De csak látszólag, mert tényleg nem úgy van. A régi tiltakozó határozatokat a vármegyék gyűlései egyhangulak hozták, a mostani bizalmi nyilatkozatokat erőszakolják, csak szótöbbséggel hozzák és a többségben ott van az egész megyei tisztikar, a szolgabírók és a jegyzők hada, kik néhol maguk is többséget alkotnak. Ebben a formában a kormány egész akciója nevéstés. A kormány elnöke egyszersmind belügyminiszter és az egész megyei tisztizsmerlyetnek legfőbb gazdája; persze, hogy az alárendelt tisztviselő bizalommal van a főnöke iránt. Ha a kormány azt akarja, hogy a nép hígyjen ezekben a bizalmi nyilatkozatokban és ha ezekkel akarja az obstrukciót leszerelni, akkor más és őszintébb utat kell választania. — Tessék a megyék közgyűlései elé az általános bizalmi nyilatkozat helyett a következő javaslatot terjesztetni: „A vármegye törvényhatósága helyesli a katonai terhek emelését; az ezirányban benyújtott

javaslatok alapján bizalommal viseltetik a kormány iránt és elítél minden akciót, mely ezeknek a javaslatoknak keresztülvitele ellen irányul. A belügyminiszter pedig nyílt felhívást intézzen az összes tisztviselők köhöz és a hivatalos hatalomtól függő bizottsági tagokhoz, hogy a jelzett javaslat felett folyó vitában és az illető szavazásban ne vegyenek részt, hanem bízzák a döntést a közgyűlésnek független elemre; egyben pedig bizalmasan is értesítse a miniszter a főispánt, hogy nyílt felhívása komoly és kívánja, hogy komolyan is vegyék: akkor lehet a megyei nyilatkozatoknak döntő befolyása az ország politikájára. Ha a vármegyék és városi törvényhatóságok nagy többsége ebben a formában is a kormány mellett foglal állást, akkor csakugyan le kell szerelni az ellenzéknek; akkor csakugyan kétséges, hogy az ellenzék küzdelme a közvéleményből folyik. Már pedig olyan küzdelem céltalan, mely nem a közvéleményben gyökerezik. Ime a kibontakozásnak egy becsületes módja ellentétben a mostani gyakorlattal, mely merő komédia.

— Az ex-lex és a hadsereg. Az ex-lexes állapot egyik fontos következménye, hogy most már a rendes időben, október hó elsején, semmi szín alatt sem vonulhatnak be a hadsereg újoncai. Ha ebben a hónapban megszűnnék az ország törvényen kívüli helyzete, augusztus hó végéig eltartana az újoncozás. A sorozást követő ölmunkálatok azonban annyi időt vesznek igénybe, hogy kizártnak tekinthető, miképp az újoncok december hó elseje előtt levonulhatnak ezredükhez. Tehát természetes az a következtetés, hogy ez időre a póttartárékosokat hívják be, mert a három évet kiszolgált katonákat a törvény értelmében vissza nem tarthatják. Híre jár a katonai körökben, hogy az újoncokat most már csak a jövő tavasszal hívják be, mert a téli hónapokban a kiképzés leközdetlen akadályokba ütközik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, május 28.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Az irományok előterjesztése során elnök bemutatja a törvényhatóságok feliratát a törvényen kívüli állapot ellen.

Sebess Dénes: A bizalmi feliratok intencióját bírálni nem akarja.

Széll Kálmán: Nem is lehet.

Sebess Dénes: De történnek közöttük törvényellenesek is. Így Biharvármegye és Borsodvármegye feliratai ellen felebbzés lett beadva és jögerőre nem emelkedtek. Ezért tiltakozik ellen, hogy a javaslatokat ily mohón elfogadják, kéri azokat visszautasítani.

Ez ötvézezer tárgynak összehozatala, elhelyezése, vándorlása már magában véve is história.

A tár első igazgatója dr. Finály Henrik volt, a kinek muzeális munkáját megköthette e muzeum legelső és legnagyobb baja: a hely kérdése. Nem volt ennek u. i. 1861-től 1901-ig rendes megfelelő szállása. Hol a régi Báthory féle egyetem egyes sötét zugaiban adtak neki helyet, hol meg kiköltöztették s vitték más helyre. Utolsó vándor szállása az új egyetem építése alatt a Farkas-utca 4. szám alatt volt, a régi vármegyeház egyik szárnyában. Itt ezek az értékes régiségek olyan zsufoltan voltak elhelyezve, hogy a szekrények közötti sík-törökben két ember egymás mellett el nem mehetett. Persze ilyen állapotban nem lehetett megnyitni a közönség számára, a mely lassan-lassan így el is felejtette, hogy van Kolozsváron régiségi muzeum is. Anynyira kiment a köztudatból Erdélyiszerte e muzeum létezése, hogy pl. ha a vidéken egy-egy derekabb tanító vagy jegyző valami régiségre bukkant falujában, melyet vízmosás vagy az eke vetett ki a földből, elküldte — erdélyi lévén a régiség — Kolozsvárra? Nem. Ha ajándékba akarta adni, Budapestre küldte; ha pedig pénzt akart érte látni, Bécsbe, Berlinbe szállította. Számítatlan ilyen erdélyi régiségünk vándorolt ki a külföldre. Legjobb esetben pedig, mint némely maros-széki tanfolygató, megtartotta magának, házi csebecbecsélő, amivel saját gyűjteményét ugyan nem tette értékesebbé, ellenben a megillető helyétől, az Erdélyi Muzeumtól s így a közhasznótól megvonta.

Örvendetes változás állott be az új egyetem teljes felépítése után. Wlassics kultuszminiszternek az érdeme, hogy az Erdélyi Muzeum saját hatáskörében kiutalt évi rendes átalányához évenként tekintélyes összeget juttat az állami kezelésű régészeti intézetnek, mely így összeházasodva régiságtárral, tulajdonképp két intézet, de mégis csak egy, mert ugyanazon igazgató

Elnök: Megvallja, hogy e kérdés egészen új előtte, mert erre még precedens nem történt. Neki nem volt különben tudomása a felebbezésről.

Ugron Gábor: Az elnök eljárását helyesli. Nem az ő kötelessége az ilyenről nyilvántartást vezetni, hanem igenis a vármegye vezető emberének és pedig különösen az alispánnak. Az alispánnak kötelessége respektálni a törvényeket. Az ilyen mondvacinál bizalomnak így kutyafuttában való elintézése nem vall egyébre, mint szereplési viselkedésre.

Kubik Béla: Szolgálni akarnak.

Ugron Gábor: Milyen lehet abban a vármegyében a közigazgatás, midőn maguk a vezető elemek törvénytelenül járnak el. A jogerősség hiánya nem vall egyébre, mint hogy a batóságok pártosan járnak el és így nem megbízhatók. (Zajos helyeslés a szélső-balon.)

Széll Kálmán: Nem volt még reá eset, hogy a beérkezett kérvények létrejötte után előzetesen kérekezősködjének és csak aztután fogadtattak volna el. Hát a mikor valamely javaslat ellen érkeztek feliratok volt e valaki a ki felálljon s kételety támasszon ellene? Ugy-e nem volt! Pedig jött sok. Amde akkor az ellenzék javára jött s azért nem szözlöttak. Most, hogy megváltozott az ügy, most már kifogásokat emelnek? Nos hát ez nem egyenlő eljárás. (Ugy van!) a szélső-balon. Zajos ellentmondás a szélső-balon.) Nem fogadja el azt a nézetet, mintha nem volna szabad beterveztetni kérvényt, mielőtt az jogerőssé nem válik. Azt pedig, hogy e vármegyék e feliratait ő rendelte volna meg, határozottan visszautasítja. Nagy prémiumot tűz ki annak, aki ily rendeletet előmutat. Ő maga az Ujságból olvasta az első megyei feliratot s onnan értesült róla, kéri választának tudomásul vételét. (Zajos helyeslés jobbról.)

Ugron Gábor: Csodálja, hogy a miniszterelnöknek fényes distingváló képessége a jelen esetben elborult. (Mozgás jobbról.) Ismétli indítványát, hogy jövrőre csak jogerősségi záradékkal ellátott kérvényeket fogadjon el az elnökség.

Széll Kálmán: Ugron valószínűleg félreértette őt, különben nem támadhatná az ő distrikcióját. Fenntartja állítását. (Helyeslés jobbról.)

Kubik Béla: Csatlakozik az Ugron véleményéhez Meg kell követelni a jogerősségi záradékot a kérvényről.

Gabányi Miklós: A milyen hamis a kormány, olyan hamisak a közgei.

Elnök: E kifejezéséért rendreutasítja Gabányit.

Gabányi Miklós: Ugy van ez azért mégis.

Elnök: Ugy Ugron, mint Kubik Béla képviselő urak azt akarják, hogy mindazon kérvényeket, amelyekre nincs rávezetve a jogerősségi záradék, utasítsa vissza. Ezt a jelenlegi Házzsabayokkal nem teheti. Az elnök eddigi eljárását 35 éves jogzokáson alapította és mindaddig el nem térhet attól, míg a Házzsabay erre vonatkozólag más-ként nem intézkedik. (Helyeslés.)

Darányi Ignác: Törvényjavaslatot nyújt be a dunai halászat megóvása ügyében.

alatt áll. Vezetőjük ugyanis 1899 óta dr. Pósta Béla egyetemi tanár, ki is az elhalt Finálytól átvéven a muzeumot, Wlassics jóvoltából betudta szorítani az egyetem király- és színház-utcai sarkán levő termekbe. Az összes tárgyakat átvizsgálja, új szekrényeket készíttetni, a gyűjteményt újonnan felállítani, rendezni: ez volt az első teendő. Ez azonban tudományos segéd-személyzet nélkül nem mehetett végre s így az Erdélyi Muzeum és a kultuszminiszterium három gyakovornak és egy tanár-szegédnek alkalmazását tette lehetővé. Hogy egy muzeum fejlődésékes lehessen, okvetlen szükséges fenntartási alapról, szakkönyvtárról, a nagy közönséggel (régiséggyűjtők és kereskedők stb.) való összeköttetésről gondoskodni. Mindez ma már megvan, át van immár adva a muzeum a maga rendeltetésének. Mi hát a régiséggtár rendeltetése?

Erdély multjának számtalan emléke van meg földben és földszínen, emberek kezén és használaton kívül félredobva, a melyek magukban véve — egy-két darab — semmit se jelentenek; de ha összegyűjtjük őket megfelelő helytűkre, a muzeumba, akkor önmagunkat ismerjük meg belőlük. A mióta ember csak élt Erdélyben, minden időszak hátrahagyta a maga emlékeit kő- és bronz-baltákban, edényekben, ékszer-ekben, pénzekben hadfelszerelési cikkekben. Ezeknek megszerzése, ásatás vagy vétel vagy ajándék útján történik. A muzeumba kerülő tárgyat előbb megtekariják, beletárolják, azután meghatározzák nevét, származását, korát stb., végül összehasonlítják a világ ezer muzeumában levő hasonló példáival, átböngészvén ehhez a német, olasz, angol, francia és orosz szakirodalmak megfelelő munkáit (magyar nyelven nagyon kevés van aránylag feldolgozva, mert hajh! sokáig volt ingyen béres-inas gondolkozás Magyarországon szerte!) Összehasonlítás után megállapítják a tárgy fontosságát általános művelődési szempontból és különben, hogy mennyiben van értéke a magyar mű-

TÁRCA.

Az Erdélyi Muzeum régiségtára.

Irta: Mikes Híador.

Tulajdonképen teljes címe »Erdélyi Országos Muzeum érem és régiségtára«, azonban úgy hisszük, teljesen egyre megy, akár a rövidebb címét írjuk le, akár a teljesebbét is, így sem, úgy sem ismeri a közönség ezt a művelődési intézményt. Azt se tudják, hol van. Mi lehet vajon az oka ennek az ósmertelenségnek?

Ez a muzeum, mondjuk kerek számban, már negyven év óta meg van már, itt Kolozsvárt. Létesítésének szükségét még akkor mondották ki törvényben, a mikor még külön álló Erdélyországban laktunk, t. i. 1843-ban. Lelkes hazafiak, élőkön gróf Mikó Imrével 1859-ben csakugyan meg is alapították az Erdélyi Muzeumot három osztállyal, a régiség- könyv- és természetrajzi tárral s ezek 1861-ben meg is kezdték működésüket. Ez osztályok közül éppen a régiségár, a mely — a közönség szempontjából — az egésznek muzeumi jellegét ad, mert hiszen a »legnagyobb« publikum, ha kiejtjük ezt a »muzeum« szót, azonnal régiségek halmazára gondol. Muzeum és régiség olyan együvé tartozó fogalmak, mint krumpli és a ló.

A régiséggtár figyelmes megsemlélése meg is határozza a muzeum fogalmát, mert mindaz, a mit ott láthatunk, minden egyes szekrényével, tárlójával egy és ugyanazt a dolgot tárja szemünk elé: hogyan lett az állati sorban levő ősemberből mai modern ember, más szavakkal az ember művelődéstörténetét. De azt kérdeztek már sokan tőlünk: mire is való tulajdonképen a muzeum?

Kétségtől szellemes volt az a meghatározás, mely szerint a kultura legbiztosabb fokmérője a szappanfogasztás mennyisége. Tisztaság nélkül nincs művelődésre való hajlandóság. De ehhez joggal tehetjük azt is, hogy a muzeumok létezése és ezeknek a közönségre való jótékony hatása ugyancsak bizonyítja a műveltséget. A kis Finnország (szegény, már néhai) alig két millió lakósból áll s van vagy hatvan muzeuma; van értelmes közönsége, van izlése és tudása. Mi meg magyarok vagy 19 milliónyian, s mégis ott állunk, hogy azt se tudjuk, hogy az ország második városában van e tudományos intézetünk és ha van, hol van hát?

A politikai viszonyok, Ausztria mellett századokon át való mostoha helyzetünk azt eredményezték, hogy Magyarország igen-igen elmaradt a művelt nyugattól minden tekintetben s így a muzeumok dolgában is. Ezeknek közszükségleti voltát átértelte ugyan a XIX. század 50-es éveinek néhány művelt lelke, de hogy a közönség hogyan gondolkodott ebben a dologban, erre nézve a Mozóság tavain ez év tavaszán tett tanulmányunk közben hallottunk egy igen jellemző történetet, a mit Nagy L. Ferencz ur Mező-Madaras földes ur után ezekben adunk.

Az 50-es évek vége felé a vagyonosabb erdélyi urak megindítva megalkmutak az Erdélyi Muzeum alapítását megilletőleg, aláírási iveauket köröztek szerte az országszerte s gyűjtötték, illetve valósággal fogdosták a tagokat. Így a többi között ellátogatott egy mezőszéki földes ur a szomszédjához, hasonlóképen módos emberhez, s elébe tett egy ilyen ívet, hogy iratkozzék alá tagnak, tíz pengő forint lefizetése mellett. A megaláírásvetett ur szabadkozni kezdett, hogy így meg úgy, s végül is nem akart fizetni. De a másik csak nem hagyta abba a kapacitálást. Utóvégre is, hogy teljesen tájékozódjék a dolog iránt, azt kérdi a fizetni nem akaró kapacitálótól:

— De hát őcsém uram, mondja meg

már nekem, mire kéri tulajdonképen az én pénzem, miféle az a múzeum? Soha életemben nem hallottam ezt a szót. Ugyan mire való az a szerzet?

— Mire való a múzeum? — kapotta a másik szóba — hát tudja bátyám uram, a muzeum az egy ingyen béres-inas intézet. A ki tíz forinttal tagnak oda belép, akár mikor volna szükséges béresre vagy inasra, csak írjon Kolozsvárra, onnan azonnal küldenek a mennyi csak kell. Jó lesz az nagyon majd a munka időben bátyám uramnak.

Erre az öreg ur azonnal letette a tizest a tagsági díja fejében.

Azóta már ötven esztendő pergett le, s mindannak dacára ma is halljuk a kérdést: minek az a muzeum és ugyan mit is tudnak csinálni ott a tisztviselő urak abban a muzeumban, ha már egyszer a tárgyak fel vannak állítva. Nézik persze őket reggeltől estig.

De hát nézzük meg csak közelebbről ezt a régiséggtárt. Előbb fel kell fedezni a helyét, az egyetemet. Ezt mindenki ősméri. A nemzeti színházat hasonlóképpen tudja mindenki, hol van. No, már most lépkedjünk fel az egyetem színház felől való oldalán, néhány lépcsőfokon, s ott az előcsarnokból nyissunk be jobb kézre. Helyt vagyunk. Itt van mindjárt egy derékszőgben megtört hosszú folyosó mindenféle szobrokkal és szekrényekben elhelyezett agyagművészeti régiségekkel. Bent a középső két irodai helyiség jobb oldalán levő teremben vannak kállitva az ember legrégibb művelődésének emlékei, a kő- és bronzkorszakból való tárgyak, a baloldali nagy teremben pedig az újabb korból való régiségek egész a XVIII. század végéig.

A souterrainban a felső két teremmel és folyosóval párhuzamosan haladó két terem és egy megtört folyosó a súlyosabb tárgyak, többnyire kőregiségek elhelyezésére szolgál. Kiállított tárgyaknak száma mintegy tizenöt ezer, s ha az érmekeket is darabszámba vesszük hozzá, a régiséggtár anyaga ötvézezer leltári szám

Elnök: Kinyomatni és kiosztatni fog. **Lukács László:** Törvényjavaslatot nyújt be a beruházási kölcsönről.

Elnök: Kinyomatni és kiosztatni fog. Következik a napirend, a vita további folytatása a miniszterelnök jelentése ügyében.

Vázsonyi Vilmos: A miniszterelnök úgy járt, mint az az orvos, aki elkapta a beteg baját. E furor majoritás folyamánya az ő jelentése, amely meg nem állhat. A miniszterelnök mindig parlamentáris többséget emleget. Hát lehet-e parlamentáris többség? Hát megállhat-e az, hogy amit a többség akar, mind teljesüljön kell? A többség jogának kell legyen korlátai. Ha észbe jutna egy többségnek, hogy visszaállítsa a rendi alkotmányt, a középkeret, mert hiszen formális joga van hozzá, hát akkor kérdi, vajon a tulajdonl nem csalakozna-e hozzá, nem kiáltanák-e velünk együtt, vagy a többségnek szerzett jogokat nem szabad elrabolni, a nemzeti fejlődés elé nem szabad akadályt gördíteni és a nemzetet nem szabad visszafejleszteni. A többséget csodálatosan intézménynek tekintik nálunk. Miért? Mert 67 óta folyton egy többség van. Ki s bevándorolnak, de a többség mindig ugyanaz marad. A szabadelvűpárt ahoz az antik korszakhoz hasonlít, a melynek midőn eltört a fedele, csináltak hozzá egy új fedele, mikor eltört a fűle, csináltak egy új fűle, a mikor pedig eltört a korsó, a régi fűlőz csináltak egy új korsót, de azért a korsó mindig antik maradt. (Élénk tetszés.)

Kubik Béla: Husos fazék az, nem korsó.

Vázsonyi Vilmos: A többség pártjának vezére mindig az, a kit a korona ki-nevez. Mit jelent tehát az a parlamentáris mus, mikor még az is királyi akarat kell, hogy ki legyen a szabadelvűpárt vezére. (Zajos helyeslés, taps a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Szegény Deák Ferenc megfordul a sírjában.

Széll Kálmán: Meg-meg!

Vázsonyi Vilmos: A szabadelvűpártban semmi más nem változik, csak a király által designált vezére. Hát hol van itt a többség akarata? Mi az? Nem egyéb, minl a király által designált helytartó akarata. (Taps a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Az a kérdés, hogy szól a kolomp.

Vázsonyi Vilmos: 1848-ban független és felelős kormány volt. Mi történt azóta? Nemcsak a független felelős kormányt, de a független és felelős országgyűlést is elvesztettük. Jól van. Elfogadják azt az elvet, hogy orja meg a többség az akaratát. Csak hogy orja meg első sorban akaratát a királyi szemből és érvényesítse azt, a mit szabadon elhatározott.

Kubik Béla: Csak hogy nincsen akarata!

Nessi Pál: Postahivatal, semmi más.

Molnár Ákos: És csak expedial.

Vázsonyi Vilmos: A parlamenti rendszernek több nagy követelménye van, a melynek nálunk nyomát sem látjuk. Vagy hol van nálunk a parlamenti viták etikája és a kapacitáció elve.

Vérsi József: Gabányi beszédével kapacitálnak.

Buzáth Ferenc: Beszél itt más is.

Kubik Béla: Csak hogy téged nem lehet kapacitálni.

Vérsi József: Dehogynem! Próbáljátok meg.

Vázsonyi Vilmos: Ha a régi utasítási rendszer meg volna még, akkor nem ülne már ott többség a katonai javaslatok ellen. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Molnár Ákos: Elmehegnék akkor Jeruzsálembe.

Vázsonyi Vilmos: Az a nemzeti ellentét, melyet az ellenzék kifejt a katonai javaslatok ellen, nem az ő agyukban

velődés, valamint a magyar és egyetemes történelem, vagy más tudomány-ág szempontjából. Azután lefotografálják az intézet fényképező gépeivel. könyvet vagy szaklapba való cikket írnak róla, közölve fényképét, vagy rajzát, vagyis publikálják, a világba bocsátják. Nem tartják meg maguknak. Kikeresik a belőle levonható igazságot s könyvek útján elterjesztik a világon.

Ez a tudomány számára való értékesítés.

A közönségre pedig úgy van hatással a muzeum, hogy megismerlése, tanulmányozása által ismeretükre nagyobbodik, izlése fejlődik; megtetszik neki valamely festmény, (mert az is van, a régiségtárlarban ide szorultvan hely híján az Erdélyi Múzeum képtára is) lemásolhatja magának; ösztönt kaphat a régiségtárlar vagy művészettörténettel való foglalkozásra, megismeri a tárgyak felállításai sorrendjében az egyetemes emberiség és specialisan az erdélyi népek fejlődését: hogyan finomult — tökéletesbült — az emberi szellem minden szükséglete korral-korra, fokról-fokra. De legfőképpen megtanulja azt, hogy a mi muzeumba való tárgyról értesül a maga körében, nem engedi se másóvá az országra, se külföldre elhurcoltatni, hogyha egyszer erdélyi leletről van szó.

Magyarországnak, de kivált Erdélynek földrajzi helyzete is igen fontos a tudomány tekintetében. Mert a mikép ma is, helyzeténél fogva műveltség közvetítő szerepe van a nyugot és kelet között, úgy régésreigen is, kezdve az újabb kő és bronz kortól, különféle irányú műveltségi áramlatoknak volt találkozó helye, melyek mind el-elhagyták emlékeiket hazaszűkük. Ezek mind a föld alá kerültek, előkerítésük tehát olyan fontos feladatot képez az egyetemes emberiség történetének szempontjából, hogy ha ennek meg tudna felelni a magyar tudományos világ, a legnehezebb munkát végezné a földön: hozzájárulván az emberiség végcéljának eléréséhez irányított munkához, az ember tökéletesedéséhez.

született meg, hanem a közvélemény kényeszerítette reá őket, a törvényhatóságok szavai. Ők pedig megmaradnak e nemzeti ellentétállásban, történiék bármilyen erőszakoskodás is. (Zajos tetszés a balon és szélsőbalon.) Ha a miniszterelnök a többség elvének híve, kérdi, mi jögon döntünk mi törvényhozók, mikor mi a nemzet kisebbségét képviseljük, mert hiszen a nemzet többsége a nemzet zöme az alkotmányból ki van rekesztve. (Zajos helyeslés, taps a szélsőbalon.) De miért fél egy a miniszterelnök az obstrukciótól, miért ijesztgetik a nemzetet annak állítólagosan káros hatásától. Hiszen az obstrukció mindig tisztított a közszellemet, hiszen mindig az obstrukció adta az impulzust a rosszabb rendszernek jobba átalakítására. (Tetszés.) A Bánffy ellen folytatott obstrukció szűlte Széll Kálmánt s most ő az, aki azt akarja, hogy reszkesztünk a saját szülője előtt. Valóban miniszterelnök ur ez tulajdos szerénység. (Viharos tetszés, taps.)

Széll Kálmán: Ezigen szellemes volt. **Molnár Ákos:** És igaz.

Vázsonyi Vilmos: A meghátrálás nem a kisebbség, de a kisebbségre nézve volna veszedelmes. Mi nem is fogunk meghátrálni. Letiporhatnak, összetörhetnek, de majd feltámadunk ismét, mert a nemzeti jogokért küzdő eszmét le nem tiporhatják. Az győzni fog, mert győznie kell. (Viharos, percekig tartó éljenzés taps a balon és szélsőbalon. A szónokot számosan üdvözik.)

Öt perc szünet.

Szünet után: **Vérsi József Vázsonyi Vilmos**sal polemizál. Nem tagadhatjuk — ugymond — hogy közjogunk az 1867. évi 12-ik törvény-cikk keretén belül sokat fejlődött. A szabadszabadságnak nem szabad annyira elfajulnia, hogy a parlament nyavalygása fajújon. (Élénk helyeslés jobbról.) Az ülés **Vázsonyi Vilmos** replikája után véget ért.

BLÓFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra	2 korona
Negyed évre	6 „
Félévre	12 „

„UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Kolozsvárt, Egyetem-utca.

Deáky Albert temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, május 29.

Tegnap délután ment végbe Deáky Albert temetése. A családhoz számos részvétel érkezett, ezenfelül impozáns megnyilvánulást mutattak a közérzetnek az egyetemes intézetek és magánosok nagyszámu koszorú, a melyek számára két külön kocsi kellett beszerezni.

Az egyetemes intézetek közül a következő koszorúk tetettek — nagy részük küldöttségileg — a ravatalra:

Kegelete jelöl — az Erdélyi bank; Szeretett elnökének — 1872—1903. a kolozsvári március 15. állandó bizottság; Kegelete jelöl — a Mezőgazdasági bank; Deáky Albert erd. szer. mesterének — a T. és T. Unio sz. k.; A szeretett kartársnak — a kolozsvári ügyvédi kamara; Deáky Albertnek — az Erdélyrészi Jelzalog és Hitelbank r. t.; Hálás kegelete jelöl — az EMKE; Deáky Albertnek — a „Kolozsvári Vöröskereszt“ választmánya; Feledhetetlen elnökének — a báró Hirsch Mór jótékonyági és önszegélyző-egylet; Az igaz ügy lelkes bajnokának — Magyarország symbolikus nagypáholya; Tiszteletbeli tagjának — László király páholy, Nagyvárad.

A temetésen óriási számban jelentek meg Kolozsvár közelének képviselői és az elhunyt jóbarátai, ismerősei és a család tagjai. Képviseltették magukat az összes egyetemes intézetek, amelyek Deáky Albertet vezették, vagy tagjaik közé számították,

A temetési szertartást *Herepey Gergely* ev. ref. első pap magasszárnyalásu imája nyitotta meg a halottas háznál. Azután megindult a temetési menet.

A temetőben egy az Emke nevében *Nagy Károly* ref. theol. tanár mondott gyászbeszédet Deáky Albert koporsója felett. Beszédében hatalmas vonásokban vázolta az elhunyt közéleti szereplését. „Ki mint vetend, úgy arat“ idézte a bibliából s hozzáfűzte fejtegetéseiben foglalkozott Deáky Albert egész élete s különösen az Emke megteremtése és fenntartása körül kifejtett munkásságával.

Nagy Károly nagyhatalásu beszéde után *Deák Albert* dr. szözlött az ügyvédi kamara nevében. Megható melegséggel búcsuztatta el az elhalt barátát. A báró Hirsch Mór egyet nevében *Eisler Mátyás* dr. parentália el Deáky Albertet, mint az egyet volt elnökét, kijelentve, hogy az egyet elhunyt alelnökét egy alapítványban fogja megörökíteni.

A kriptánál a kolozsvári szabadkőmives páholy nevében, a melynek alapítója s nagymestere volt, *Teleky László* gróf mondott költői lendületű gyászbeszédet.

Teleky László beszédének elhangzása után a koporsót a családi sírboltba elhelyezték.

Szerelmi dráma Budapesten.

Főhadnagy és színész.

— Express tudósítás. —

Kolozsvár, május 28.

Hadseregünk egyik legdalliasabb tisztje: *Vécsey Ervin* huszárfőhadnagy ma reggel 7 órakor golyót röpített az agyába.

Budapest társaságában megdöbbenést fog kelteni a hír. *Vécsey*, a duszgadz fialtal zsenri sarjadjékat, a ki a *Vécsey* báró családdal is közeli rokonságban áll, ismerik és szeretik széles körben. Egy minden jóval és széppel kecsegtető életpálya elején dobta el magátől *Vécsey Ervin* az életet. Huszonhat esztendő szívében egy kétségbeesett, reménytelen és különös szerelm lett urá minden más érzés felett s a szerencsétlen fiatal ember paroxizmussal határos izgatottságában eldobta magától az életet.

A nő, a kit ilyen szerencsétlenül szeretett, *Csongori Mariska*, az ismert vidéki primadonna, a Népszínházban is volt tagja. *Csongori Mariska* is a halálos ágyon fekszik. Súlyos idegbaja, mely más betegségekkel is komplikálódott, olyannyira fokozódott, hogy az orvosok már lemondtak a reményről, hogy életben tarthassák.

A nagybeteg kérésére tegnap este egy áldozár feladta neki a halottak szentiségét. És mialatt a földi élettel megszámolt színész a sok vidám és zajos év elviharzása után megadással várta a halált, mely szenvedéseitől megváltsa őt, utolsó szerelmese csak mostanában kezdte meg valójában az életet, kétségbeesésében öngyilkossá lett. Egy, felette érdekes és különös regénynek megdöbbenő szomorú befejezése ez.

Vécsey Ervin huszárfőhadnagy és *Csongori Mariska* Zomborban ismerkedtek meg, a hol utóbbi a színtársulat primadonnája volt. Ott vette kezdetét a regény, melyet ma fejezett be az öngyilkos revolverének dörrése.

A régi ideál.

Csongori Mariska a télen Zomborban játszott. Az odaváló színtársulatnak, *Bihari* társulatának volt primadonnája. A bájos primadonna egy estén egy csapásra meghódította a közönség szívét és egyszerre kedvence lett a város színházlátogató közönségének.

Számos udvarlói közül kitűnt különösen *Vécsey Ervin* huszárfőhadnagy, a zombori közhadseregbeli huszárezred egyik legelőkelőbb tisztje.

Vécsey Ervin hogy, hogy nem, halálisan beleszeretett *Csongori Mariskába*.

— Régi ideálom, — mondotta tisztársainak — már 8 évvel ezelőtt szerettem, de iparkodtam elfelejteni. El is felejtettem volna, hogyha nem láttam volna viszont mostan. Régi szerelmem újra lángra kapott és most szeretem megint. Szeretem és nem nyugszom, míg neki ezt meg nem mondom!

Oly szenvedéllyel beszélt, annyira magánkiül volt, ha szöba hozták a primadonnát előtte, hogy tisztársai megdöbbenek.

Vécsey két hét óta várt az alkalomra, hogy megismerkedjék az ünnepek művésznővel. Ezalatt elhalmozta titokban mindenféle kedveskedéssel. Nap nap után virágokat küldött neki ismeretlenül, míg végre aztán maga a művésznő érdeklődött iránta, hogy kicsoda küldi a virágokat.

Vécsey Ervin ekkor bemutatta magát neki és mindjárt az első estén bevallotta szerelmét.

Baleset a színpadon.

Az ismerkedés mult év decemberében történt. Csak néhány napig tartott azonban, a midőn kellemetlen baleset zavarta meg a művésznőnek szépen megindult zombori szereplését.

A színpadon, a kulisszák mögött valamitől megijedt és rosszul lett.

Epen a *Nebántsvirág* című operettet adták, a melyben a művésznőnek — mint a budapestiek is tudják — pompás szerepe van. A főszerepet, *Flauviény Denise* kisasszonyt játszotta óriási hatással.

A második felvonás előtt történt a rosszullet, a művésznőhöz orvost hívtak, a ki csillapító szert adott be neki, a mitől kis időre jobban lett, annyira, hogy szerepét tovább játszhatta.

A harmadik felvonásba levő kaszányai jelenetnél azonban újra elfogta a rosszullet, de ez egyszer oly hevesen, hogy ájultan rogyott össze.

Ugy kellett elvinni a színpadról a lakására, ahol azonnal ágyba fektették.

Az előadást persze félbe kellett azonnal hagyni.

Az orvosok súlyos idegbajt konstátáltak a művésznő és ajánlották neki, hogy hosszabb ideig maradjon távol a színpadtól, különben nem gyógyul fel egyhamar!

Csongori Mariska szót fogadott és nem lépett fél többet.

De hiábavaló volt tartózkodása a színpadtól. Betegsége egyre súlyosbodott és csak tavasszal érezte magát kissé jobban.

Betegsége alatt imádója, *Vécsey Ervin* huszárfőhadnagy állandóan beteggyágya mellett volt és a legnagyobb odaadással ápolta.

A színészről április közepe táján annyira jobban érezte magát, hogy Budapestre utazott.

Budapesten a Szerencse-utca 8. számú ház első emeletén bérelt lakást és ide költözött *Milka* nevű 13 éves leányával.

Öngyilkosság az utolsó kenetnél.

Csongori Mariskának az volt a terve, hogy Budapesten *Feld Zsigmond*nak színházához, a Városligeti Színikörbe lép fel a nyáron át.

Szerződését még május elején kötötte meg *Feld*-del. A fellépésből azonban nem lett semmi.

Május 3-án *Csongori Mariska* újra beteg lett és betegsége ágyba döntötte.

Napról-napra rosszabbodott állapota. Házi orvosa, *Seitz* dr. tegnap már kénytelen volt konziliumot tartani felette.

A konziliumon *Kéty* dr. egyetemi tanár elnökölt. Az orvosok konstátálták, hogy a beteg állapota reménytelen.

Csongori Mariska, a ki eszméletlenül volt, tudta, hogy halálos beteg és hogy néhány nap múlva, talán már órák múlva meg kell halnia.

A tegnap esti konzilium után magához kérette egy rokonát és felszólította, hogy hozasson papot, mert érzi, hogy utolsó óráit éli és meg akar gyónni.

Kivánságához képest ma reggel a Szerviták templomból páter *Hyacinthus* atyát hívták halálos ágya mellé.

A szervita atya pontban hét órakor jelent meg a haldokló *Csongori Mariskánál*.

Csongori Mariska halálos betegségeéről értesült *Vécsey Ervin* huszárfőhadnagy is és hogy a nagybeteg mellett lehessen, szabadságot kért ezredétől és feljött Budapestre.

Civilbe (ltözött, nehogy feltűnést keltsen és éjjel-nappal ott ült ágya mellett ápolva a beteget.

A szerelmes katonatiszt vigasztalhatatlan volt, a mikor tudtára adták neki, hogy a beteg végét járja.

Oda futott a távozó *Kéty* tanárhoz és kezeit törölve, könyörgött:

— Tanár ur, mentse meg, ne hagyja meghalni, életemet adom érte!

Mikor ma reggel a szervita atyát látta belépni, halálápadt lett.

Bement a beteggel szomszédos szöbába és ottan elűtötte forgópisztolyát, a mit magánál hordott.

Mialatt a szervita atya feladta a nagybetegnek az utolsó kenetet, hirtelen pisztolylövés hallatszott. *Vécsey Ervin* kétségbeesésbe forgópisztollyal jobb halántékán lötte magát.

A házbeliak a mentőket hívták a sebesülthöz, a ki CXVI. számú helyőrségi kórházba szállították. Sebe halálos. Az orvosok nem hiszik, hogy az estét még élve érje meg.

Csongori Mariska, a mikor meghallotta a történeteket elvesztette az eszméletét.

Vécsey Ervin öngyilkossága előtt néhány perccel levelet írt ezredparancsnoknak és azt a levelet leküldte egy hordárral, hogy postára adja. Ez állott a levélben:

„Halálom előtt búcsút veszek barátaimtól. Isten adjon nekik boldogságot. Én meghalok, mert nélküle nem akarok élni. *Vécsey Ervin* s. k.“

Vécsey állapota.

Érdekes, hogy *Vécsey*, aki Budapestén ugyaneget házban lakott *Csongori Mariskával*, itt álnév alatt jelentette be magát. *Vértessy Ernő* név alatt szerepelt. Oka az álnévnek az volt, hogy *Vécsey* feleségül akarta venni *Csongori Mariskát* és család-igamiat hónapok óta vizsálykodásban élt. A család azt mondta, hogy ha elveszi a színésznőt, kitagadja őt.

A szegény *Csongori Mariska* állapotát tulajdonképpen hashártágyuladás tette válságossá, melyet négy nap előtt konstátáltak rajta az orvosok.

Csongori Mariska nem a saját lakásában lakott, hanem az Urbánától albertlethe vett két szöbában. Itt várja most ő is míg a halál megváltja szenvedéseitől.

Budapest, május 29.

Fővárosi tudósítónk éjjel 2 órakor telefonálja:

Vécsey főhadnagyt estefelől elszállították a dráma színhelyéről, a kórházba. A másik szöbában eszméletét visszanyert *Csongori Mariska* 6 órakor tudta meg, hogy mi történt körülötte. Esti fél 8 órakor szép csendesen meghalt.

Csongori Mariska előkelő lengyel nemes családból származott. Családi neve: *Wermius-Zlinszky* *Mariska*; atyja előkelő állami tisztviselő volt. *Bátyja* *Sándor* százados. *Csongori Mariska* 1885-ben lépett a színpadra és nem sokára férjhez ment *Nagy Géza* nevű főhadnagyhoz, kitől *Milka* nevű leánya született. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz.

Ezalatt a főhadnagy rettentő sebbel fekszik a kórházban. A golyó bal halántékának hátsó koponyáján hatolt keresztül és széttroncsolta az agyvelőt. A reggelt nem éri meg. Ágya mellett édesanyja ápolja.

MULATSÁGOK.

Mulatságok sorrendje:

Junius	1. Asztalos szakegylet majálisa.
„	6. Vasuti altisztek majálisa.
„	7. Hivatalszolgák majálisa.
„	10. Unitárius kollegium majálisa.
„	14. A szabómunkások nyári tánevigalma.
„	28. Iparos aggenház majálisa.
Julius	4. Kárpitos segédek majálisa.
„	5. Népművelői majálisa.
„	12. Könyvnyomdások nyári tánevigalma.
„	Az összes majálisok a Lövöldében lesznek megtartva.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 29.

— (A kolozsvári esküdték lajstroma.) H. nap, szombaton délután ül össze a város összeirő-bizottsága, hogy a kolozsvári esküdték 1904. évi alaprajstomát megállapítsák. Ez alaprajstom ellen jövő hó 15-éig fogadtatnak el a felszólalások.

— (Az Erdélyi Országos Múzeum Érem és Régiségátrának megnyitása.) Említettük, hogy az „Erdélyi Múzeum Érem és Régiségátrá“-t ma délelőtt meg fogják nyitni. A megnyitás az egyetem évzáró ünnepéivel kapcsolatban lesz. A muzeumot tegnap délután mutatta be a sajtó képviselőinek annak vezetője *Posta Béla* dr. egyetemi tanár. Ismertetve a muzeum és régiségátrát és annak történetét, melyről bővebben tárcarovatunkban írtunk. Nem mulaszthatjuk el e helyen annak konstátálását, hogy a kormány egész Erdély műkincseinek összegyűjtésére 1800 koronát engedélyezett. Hogy milyen nevelésesen csekély ez az összeg — azt magyarázni is felesleges. Potom 1800 koronával akarja a kormány a muzeum számára szükséges, milliókra menő műkincset összegyűjtésére. Különösen feltűnő ez akkor, mikor katonai célokra több milliót kér az ország! Éppen most a miniszterelnök és egy kulturális intézet segélyezésére csupán 1800 koronát ad. Az érem- és régiségátrá kedden, csütörtökön és vasárnap 9—1-ig díjtalanul, másnapokon 50 fillér díj lefizetés mellett tekinthető meg. Őt tagból álló család 1 koronát fizet.

— (A választók ideiglenes névjegyzéke.) A kolozsvári országgyűlési képviselő választókörök jövő évi ideiglenes névjegyzéke ellen beadandó felszólalások megszabott határideje immár lelelt. A beérkezett huszonöt felszólalást július havában tárgyalja az akkor összeülő központi választmány.

— (A városi szöpitő egylet újabb tagjai.) Ujabbban a következők léptek be Kolozsvár város szöpitő egyletének a körébe, az évi két korona tagsági díj lefizetése kapcsán: *Peille Róbert*, *Peille Róbertné*, *dr. Pisztory Mór*, *dr. Pisztory Mórné*, *B. Bak Lajos*, *dr. Hintz György*, *Szöllois és Csernyánszki*, *Bittó Rezső*, *Gaal és Molnár*, *Dunky Fivér*, *Somlyai László*, *Ajtai K. Albert*, *Dobál Antal*, *Tamáry István*, *Szántó Gusztáv*, *Nagy József* ékszerész, *K. Köncsey Imre*, *Gergely Ferenc* utód, *Czászár Dávid*, *Flóra Gyula*, *Bréver János*, *Farkas Ignác*, *Farkas Antal*, *Schulcz Rezső*, *Lakatos József*, *Segesvári* és társai.

— (Halálozás.) Említettük, hogy *Gvidó Béla* dícsőszentmártoni esperes neje, *Hadházy Juliána* áll. tanítóné e hó 26-án meghalt. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alólirotht mély fájdalommal telj, — vigaszt csak Istentől váró, — szívvel tudatjuk, hogy a feleség, önfeláldozó édes anya, hálás leány, szerető testvér, jó rokon *Gvidó Béla* né szül. *Hadházy Juliána* állami iskolai r. tanítóné, életének 37. boldog házasságának 12. évében f. hó 26-án reggel 5 órakor tüdőgyulladás által okozott hosszu, nehéz szenvedés után meghalt. Mint mikor szép májusi napon a kert díszét, gyönyörűségét, a gyümölcseit önvelni érlelni igérő ifju, termő fát derékon törli el a vihar: úgy rabolta el közlünk a gyilkos kór a mi reményességünknek, bizodalunknak dícsőkedését. Az övéért oly igaz szeretettel ragyogó szem ragyogása elbunyult... a családjaért oly forrón dobogó szív

— (Móricz Pál meghalt.) A Tiszában egyik jellegzetes alakja halt meg tegnap éjjel Borettyő-Ujfaluban. Móricz Pál halálát hozza a hír, ki az egykori balkezőp neves vezéralakja s az akkori társadalmi életnek is kimagasló férfi volt. A balkezőp és Deák-párt fuzója alkalmából többször miniszterjelölt gyanánt is emlegették, míg aztán Tisza közlegényi sorba történt vándorolásaakor 6 is visszatért falusi magányába, hol a legnagyobb egyszerűséggel élte le hátralévő napjait. Móricz Pál anyagi érem is agilis, tevékeny férfi volt. Nagy vállalatokba bocsájtkozott, ezek azonban alul ütöttek ki számára, úgy hogy őt, a több millió urát csaknem egészen szegény emberré tették. Az elhunyt volt politikus halálát kiterjedt, előkelő család vizsgálja, köztük dr. Wekerle Sándor is, ki sőgora és Vécsey Tamás, budapesti egyetem tanár, neje leánya volt a megboldogultnak.

— (Nyiltér a feleségünkéről.) Tegnap egy család leányának intakt állapotáról, ma egy feleség éjeli kirándulásairól s az ezt követő férfi balesetéről olvasunk józsi nyilatkozatot, utóbbit egy székesfehérvári lap nyiltterében. Azok kedvére, a kik hevűnek az e fajtájú kis családi szenzációkért, leközlük a friss nyilttéri hirdetést is, a férjek és asszonyok épülésére.

Alulírott, mint a vasutnál alkalmazott, annyi keresettel bírok, családomat tisztességgel felhírom tartani, dacára ennek feleségem akaratom ellenére a csendőriaktanyára járt be dolgozni és sokszor sajnos tizenkét órákor jött haza. En ezt tenni nem akartam és ebből kifolyólag feleségemnek tegnap is szemrehányást tettem, hogy az nem tisztességes asszony, a ki fél tizenkét órákor éjjel jön haza a laktanyából. A feleségem ekkor rendőrt küldött, ki engem a városházára hivatott, hol este hat órált kellett az udvaron várnom, míg valami kőver ut jött és engemet az udvaron itél el — reggelig való elzárásra. A nálam levő pénz elszedték, de a zsebkésemet — elég furcsa — nálam hagyták. Milyen eljárás az, hogy egy jogállamban, egy adófizető polgár felett ítéletet mondanak — az udvarban és a nála levő pénz elveszik, de a zsebkést nála hagyják. Ilyen eset csak a székesfehérvári rendőrségnél fordulhat elő. Ezen furcsa rendőri eljárást és ítélezkést kívántam a közönség tudomására hozni.

Kubiny Frigyes.

— (Sima Ferenc Magyarországon.) Érdekes hírt közöl fővárosi tudósítónk. Ezerint Sima Ferenc, a csongrádmezei nép egykori boldogítója, a ki tudvalegőleg a szegedi törvényszék marasztaló ítéte elől Amerikába vitorlázott két esztendővel ezelőtt, a napokban Magyarországon volt. Bartha Miklós, Lovász Márton, Eitner Zsigmond és Ráth Endre beszéltek ugyan is a képviselőházban, hogy szombaton egyik gyermegei közsébe utaztak a tiltakozó népgyűlésre. Győrtől át kellett szállniok és a mint a pályaudvaron várakoztak, egy dult arcú, szárnalmas külsejű embert pillantottak meg. Bartha Miklós alig bírta e szavakat kimondani a bálmulattól.

Ni, hisz ez Sima Ferenc!

Feléje is sietett, hogy megszólítsa, azonban az egykori néptribun meglátva a társaságot, hirtelen felugrott a Bécsbe induló egyik gyorsvonatra, a mely a következő pillanatban elrobogott vele.

— (Jeleltékezők az Emke. nagyenyedi közgyűlésre.) Az Emke. nagyenyedi közgyűlésre, mely tudvalegőleg a jövő néten kedden, vagyis pünkösöd harmadnapján esz, egyre folynak a jelentkezések. Ujabbban a következők jelentkeztek e közgyűlésre Kolozsvárról: Br. Jósika Lajos földbíró, Pál István apátkanonok, Szekula Ákos vezérfelügyelő, Fecete-Nagy Béla városi tanácsos, Polcz Rezső ügyvéd, Török János máv. ellenőr, dr. Dobák Emil kir. kincstári aligazgató, Jeney Lajos kereskedő. A kellemesnek ígérkező egy napi kiándulásra Nagyenyed vendégszerető közönsége nagyban előkészületeket tesz. A vendégeket a vasúti állomáson Zeyk Dániel főispán a városban, diszkapu alatt dr. Varró László polgármester fogadja. Tekintettel a nagyenyedi rendezőbizottság intézkedéseire, az Emke. elnöksége kéri a kirándulni akarókat, hogy jelentkezésüket 3 nap alatt tegyék meg, miután a jelentkezési idő ennnyivel még meghosszabbított.

— (Föltételi hirdetmény.) A nagy-szebeni tanítónőképző intézetbe első éves hallgatók a felsőbb leányiskola, vagy a polgári leányiskola négy osztályát végzett növendékei felvételi vizsga nélkül, a pályázati kérvények alapján vétetnek föl: A felvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevél. 2. Iskolai bizonyítvány a megelőző iskolai évről. 3. Az dei időszaki értesítő. 4. Orvosi bizonyítvány a folyamodonak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvények a jövő hó 15-ig nyújtandók be az igazgatósághoz, mely minden irányban a bennlakásról is, készséggel ad fölvilágosítást.

— (Közegészségügyi tanulmányi kirándulások.) Egyetemünk orvostan-hallgatói közül azok, a kik a közegészségügyet a jelen félévben hallgatják, az utóbbi napokban Rigler tanár vezetésével mellett megtekintették városunk fontosabb közegészségügyi intézményeit és néhány gyártelepet. Utóbbiakat az ipari higiénia szempontjából. Így e hó 29-án a vízvezetékki gyűjtőtelepet, 22-én a vágóhidat és jéggyártató látogattak meg. Előbbi helyen Hubert Iván, utóbbinál pedig Reich Albert igazgatók kalauzoltak az ifjuságot a legnagyobb előzékenységgel. E hó 25-én Hevesi József gyár-utcai ipartelepet, 26-án a monostori

sörgyárat, tegnap pedig Reitter József gyufagyártat tekintették meg s mindenütt a legelőzékenyebb fogadtatásban részesültek. 21-én és 23-án reggel részt vettek a hallgatók a Rigler professzor által, tb. tiszti főorvosi minőségében megejtett piacvizsgálaton is, hogy közvetlenül szemlélhessék az előadásokon szerzett ismereteknek a gyakorlatban való alkalmazását.

— (Adományok a Rákóczi ünnepre.) A Rákóczi ünnep költségeire eddig összesen a következők adományok érkeztek a védnököktől: gr. Bethlen Balázs 20 kor., gr. Béli Ákos 50, br. Feilitzsch Arthur 50, Ferencz József unit. püspök 15, Hegedűs Sándor 100, Kiss Sándor keresk. ak. igazgató 20, Megyeri Dezső 50, Sándor József orsz. képviselő 10, Schandl Mihály 20, Schilling Lajos egyet. rektor 40, Stuckheil Gyula 30, Szvacsina Géza 15, dr. Takács Menyhért jászói prépost 100, Trajanovits János erzsébetvárosi polgármester 20, br. Wesselényi Béla 50, br. Wesselényi Miklós szilágymezei főispán 50 korona. — Mint már említettük a tiszta jövedelmet a Kasán felállítandó Rákóczi-szobor alapjára fordítják.

— (Trafikosok figyelmébe.) Ez évi július 1-én becsérelésre kerülnek a mostani összes okmánybélyegek, miről Lukács László pénzügyminiszter a hozzáadásal értesítette a bélyegraktárakat, hogy addig csak a legzűkségesebb mértékben tegyék meg megrendeléseiket a tulságosan nagy mennyiség kicserélésének elkerülése végett.

— (Koszoru-megváltás.) Deák Albert emlékére a vakok intézeténél teendő alapítványra ujabbban a következők adadoktak koszoru-megváltás címén: Szekula Ákos 20 kor., koltói gróf Teleki László 20 kor., Merza Lajos 20 kor., Ferenczy Gyula, dr. Kiss Mór, dr. Deák Albert 10—10 korona, dr. Weisz József, Péterfy Zsigmond, dr. Bernáth Albert 5—5 koronát. A városi tisztviselők e célra szintén köröztetnek egy ívet.

— (Állandó ipari gépkiallítás Budapest.) A kereskedelmi miniszter arról értesítette a kolozsvári kamarát, hogy a m. kir. technológiai iparmúzeum helyiségében Budapestben, fém, bádóg, fa, szövés és fonó, könyvkötő, cipész, agyag és timáripari összesen 123 darabot számláló motorokból és munkagépekből, — állandó jellegű gépkiallítás nyílt meg. A miniszter a kiállított gépekről katalógust állított össze és később megállapítandó és közlendő sor és időrendben az egyes iparszakok részére 6—6 napra terjedő tanfolyamok után a gépkiallítás gyakorlatilag is bemutatják iparosainak. A kiállítás minél tömegesebb megtekintése érdekében a miniszter a vidéki iparosok részére kedvezményes vasúti jegyeket rendelkezésre bocsát s oda nyilatkozott, hogy a részleges gépkiallítások rendelkezését a vidéki nagyobb városokban és így Kolozsvárt is készséggel elősegíti.

— (A vakok intézete.) Szeptember elején lesz az itteni vakok intézetének ünnepélyes felavatása. Az intézet újonnan épült háza már tető alá került s rövidesen megtörténik az épület hivatalos átvétele is. — E helyütt említjük meg, hogy Szacsavay Sándor 100 koronát adományozott az intézet nemes céljaira. Adományáért ez uton mond köszönetet a felügyelő bizottság.

— (Kétezer szegény.) A kolozsvári jótékony nőegylet a múlt évben kétezernél több adományt osztott ki a város szegényei között. Segíti a nyomorgókat és segíti hivatása szerint azokat, kik valaha jobb napokat látnak, most a nélkülözések kalódriáját szenvedik. Alig van társadalmi intézményünk, mely oly híven kitaratna s annyi lelkesedéssel szolgálna magasatos céljai érdekében, mint a nőegylet. Viszont azt is el kell ismernünk, hogy a társadalom rokonszenve, támogatása is fokozott mérvben nyilatkozik meg e humánus intézmény mellett. Azt a sok-sok ezer koronát, amit évente szerte oszt, nemcsak alapítókéje jövedelméből kapja az egylet, hanem szívesen adott fillérekkel gyűjti össze. Ilyen gyűjtést rendez július 5-én is, mikor — mint már megírtuk — fényes népünnepélyt tartanak a Lövdőleiben. A számtalan érdekes, vonzó műsorrendet között újra bemutatják azt a bájos arató-ünnepélyt is, mely a fillér-egylet ünnepélyének legfőbb vonzó ereje volt. E végből a nőegylet ezen az uton is fölkeri az áldozatkész szülőket, hogy gyermekeiknek szíveskedjenek megengedni a július 5-iki ünnepélyen való részvételt s értesítsék erről pünkösöd napján Pappné-Löw Leontin urasszonyt, ki a rendezést magára vállalta. Reméljük, hogy szegényeinkért ismét meghozzák a tehetősebbek ezt az áldozatot, miből kicsinyeknek is, nagyoknak is annyi gyönyörűség jut ki.

— (Rejtélyes bűncsejt.) Egy titokzatos eset foglalkoztatja rendőrségünket. — Tegnap este telefonon jelentették, hogy a Tordai-uton egy 35—40 év körüli férfi fekszik az árkokban. A rendőrségről kimentek a helyszínére és ott a sáncban egy véreben fetregő részeg embert találtak, kinek kilitét megállapítani nem lehetett, mert önkívüli állapotban volt. A mellékkörülmények arra engednek következtetni, hogy büntény forog fenn. A mai nap bizonyára világosságot fog hozni a rejtélyes ügyben. A sérült ideiglenesen a dolgozóházba szállították.

— (Az elátkozott pénz.) Gyilkosság történt e napokban a hevesmezei Keresend község határában, a hol — mint nekünk írták — Dani Ferenc cigány agyonverte Csiki Lajos cigánytársát. A nyomozás során igen érdekes dolgok derültek ki erről a szomorú esetről. Pár héttel ezelőtt lopás történt az avasi puszán, a honnan négy lovat vittek el a tolvajok. Ezek a lo-

vak elkerültek Hevesbe Pintér Ferenchez, a ki ismert nevű lókereskedő és orgazda. Pintér elvitte a vásárra a lovakat, a hol el is adta. Mikor a vásárról hazafelé tartott a tolvajok, a lopott lovakat átadták, a határban várták, hogy az eladott lovak árán megosztozkodhassanak. Pintér azonban, úgy látszik, nem volt hajlandó az osztzkodásra, amiért, leverték és a pénzt elvették tőle. — Éjjel találták Pintér a vásárról hazatérő utasok, a mint véres fejével vándorolt az uton. Az ismerősök hazavitték Pintér, aki azonban nem árulta el a tolvajokat, csak annyit mondott, hogy utonállók támadták meg és pénztárcáját, melyben 840 forint volt a négy ló ára, azt elrabolták tőle. Másnap korán reggel Dani Ferenc és Csiki Lajos cigányok tüzgő önteni mentek ki a határba. Amint a szürkületben a mezőn ballagtak, egy nagy bőrbugyelárist találtak, amelyben 840 forint volt nagy bankókban. A tárcát Csiki látta meg és kapta fel, de just formált hozzá Dani is, ami azt követelte, hogy osszák meg a pénzt. Csiki nem egyezett bele a felosztásba s emiatt Dani orozva leütötte Csiki, aki meghalt. A nyomozás során kiderült, hogy a talált pénztárca a Pintér Ferencé volt, amit elraboltak tőle, de a rablók a sötétségben a menekülés alkalmával elvesztették a tárcát és ezt találták meg a cigányok, ami Csiki halálát okozta.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Péntek: Bob herceg. (b. 210. sz.)

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: A drótos tót. 1-ór.

* Csók. Dóczy Lajos náink rég idő óta pihentetett poetikus vigjátéka került tegnap este színré és általánosságban meg kell jegyeznünk, hogy a viszontlátás nem volt tulságosan örömteli. Nem mintha a költő gyönyörű alkotását viselte volna meg az idő: óh! nem; a mű poetikus, kedves és bájos hangulata tegnap is gyönyörködtetett bennünket, a mi a viszontlátás keserítéséig megszerezte, inkább az előadás volt, mely tulajdonul nagy hézagokat mutatott, sok helyütt dőcögött és legfőbb hibául ez az éktelen szavalási módor jelentkezett, melyet a modern színművészet a korról és idővel haladó apostolai régen kiküszöböltek a színpadról. A fő nő szerepet Th. Csige Böske játszotta és beszédmodorának affektáltsága, a mesterkelt naivitás még egyetlenegy alakításában sem volt oly kírívó mint a tegnapiiban, ami nem is csoda, mert Maritta szerepe mindannak ellenkezőjét követeli attól, ki azt a színpadon ábrázolja. Csodáljuk, hogy oly intelligens színésznő, mint Csige Böske, önmagától nem jön rá arra, hogy ma már eleven alakokat óhajtunk látni a színpadon, menten minden álpáthosztól.

A másik fő női szerepet Tölvölgyi Margit játszotta, a kinek elsőrangú művészi képességeit feltétlenül elismerjük, anélkül, hogy tegnapi szereplését is a művésznő sikerült alakításai közé számíttanók. A szerep nem is felel meg egyéniségének. A királynő szerepe nem kívánja azt az erős drámai hangot és a nem kevésbé drámai játékok, melyet Tölvölgyi bemutatott: a királynő nem más mint egy kíváncsi, hüsz asszony, amint-hogy Adorát is ezen ismert tulajdonságaira alapítja egész cselvetését.

A király szerepét Thury Elemér játszotta, ki még mindig nem barátkozott meg a mi színpadunkkal. Hangja halk, beszéde ennél fogva érthetetlen, még az a szerencse, hogy a darab ékes verselzetben van írva, mert így legalább a sorok kezdő nagybetűit hallottuk. Hogy így azután hárman szépen szavalták el Dóczy gyönyörű verseit, azt koncedáljuk készséggel, ámbar hogy azt éppen el is engedték volna tiszta, értelmes beszédért — mely nem egyenlő a verselábak ropogtatásával — áhitozva sokszor, az előadás tartama alatt.

Adorát a vigjáték fő mozgatóját Szekács Andor játszotta. Nem tartjuk e szerepét a legjobbnak, ám viszont nem tagadhatjuk el, hogy az előadás művészieltségének kietlen sivatagjában, jól esett látnunk öntudatos művészi játékát és néhol-néhol szívhez szóló érzésteljes — nagyképűségtől ment — beszédét.

Carlót — a naturbursch szerepek gyöngyét — Mészáros Alajos játszotta ötletesen ügyesen és jókedvűen. A fiatal színész szemlátomást szépen fejlődik.

A humoros epizód szerepeket Mátrai Kálmán és Deszéri Gyula játszották, bőséges mulattatót nyújtva ötletes alakításokkal. Pintér Lajostól elvárhatnók, ha bár néhány szavas elsőrendű szerepeket játszik is, hogy tanulja meg a szerepét.

Közönség szépen volt a színház nézőterén, az utóbbi idő látogatottságaihoz mérten: sokan is voltak. (—e—)

IRODALOM.

Rostand-nak a „Regényesek” című vigjátéka, melyről immár bizonyos, hogy a Nemzeti Színház állandó műsordarabjává vált s melynek első magyar kiadása egy hónap alatt elfogyott, új, olcsóbb kiadásban jelent meg a könyvpiacpon. Kétségtelen bizonyossága az annak, hogy a népszerűtalan író e legbájosabb költői alkotása, melyet Telekes Béla fordított magyarra, olvas-

mánynak is fölötté élvezetes. A munka a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg; ára füzve 60 fillér.

A népszerűség titka. Példa nélkül áll az a népszerűség, mely ez idő szerint a minden irányban független és szókimondó Pesti Hírlap iránt városunkban és a vidéken általában megnyilvánul. Mióta e különben is kedvelt napilapunk minden sora napról-napra azt igazolja, hogy sem kormány, sem egyetlen politikai párt, sem bármi néven nevezendő érdekszövetkezet, részvénytársaság vagy pénzintézet reá befolyást nem gyakorol, — népszerűsége rohamosan emelkedett, úgy hogy ma már a városunkba érkező példányszám sokszorosan felülmúlja valamennyi más napilapét. Ezt, mint érdekes jelenséget, minden irigység nélkül konstataljuk, mert magunknak is örömnünkre szolgál, ha az intelligens olvasóközönség úgy felkarolja ezt a minden irányban független, minden ízében szabad-elvű, demokratikus szellemű lapunkat s lehetővé teszi neki, hogy az összes napilapokat felülmúló gazdag tartalommal s napról-napra oly terjedelemben jelenhessen meg, amilyennel csak pár évvel előbb is még a lapok ünnepi számai sem dísekedhettek. A Pesti Hírlap valóban megérdemli, hogy ma lapjaink közt a legnépszerűbb és legelterjedtebb.

Táviratok

—Fővárosi és vidéki tudósítóinktól.

A nagyvázsonyi választás.

Nagyvázsony, máj. 28. (érk. 12. óra.) Tánocs Gyula függetlenségi jelölttel szemben Óvári pánthon kívüli 380 szavezattöbbséggel képviselővé választatott.

Nagy katonai brutálítás.

Budapest, május 28. (érk. 11 ó.) Krakkóból jelentik: Bochniában szombaton este véres összetűzés volt a katonaság és polgárság között. A 2. ulánus ezred tisztikara az aporni ütközet emlékére lakomát rendezett, a melynek végkeztével az utcán boros fővel korbáccsal mentek neki a mit sem sejtő polgároknak. Hiába menekültek, hiába futottak a védtelen emberek előlük, a tisztek mindenütt nyomukban voltak s korbácsaikkal ütötték, verték a polgárokat.

Da s i n s z k y képviselő legközelebb interpellálni fog a Reichsrathban az ujjabb katonai botrány ügyében.

Apponyi elutazása.

Budapest, május 28. (érk. 10 ó.) A »Budapesti Tudósító« jelenti: Apponyi Albert gróf, házelnök a püsködi ünnepekre Eberhardtra utazott. Szerdán visszatér és újból átvesszi az elnökséget.

Soós bíró fogva marad.

Budapest, május 28. (érk. 11 óra.) A budapesti büntetőtörvényszék vádtaácsa tudvalegőleg elrendelte a vesztegetéssel vádolt Soós Kálmán bíróra nézve a bűnvizsgálatot és a vizsgálati fogásig, amire Soóst a múlt héten letartóztatták. A vádtaács ezen végzése ellen Soós bíró ügyvéd, dr. Vajsz Sándor, felebbezett a királyi táblához. Ezt a felebbezést ma a királyi tábla elvettette, így tehát Soós bíró fogva marad.

A kisenevi mészárlások.

Budapest, május 28. (érk. 11 ó.) Párisból jelentik: Tegnap este itt tiltakozó gyűlés volt a kisenevi mészárlások ellen. A gyűlésen résztvett Rubanovics, az orosz szocialisták képviselője is. A gyűlés elfogadott egy napirendet, amelyben elítélik az orosz öökényuralmat és fölcsúszlítja az összes munkásokat, hogy nemzetközi egyesületet alakítsanak.

Budapesti gabonatözsde.

Készaru üzlet kellemesebb irányzatú. — Helyileg-közell néhány fillérrel magasabb. — A határidő-üzlet szilárd.

Jegyzetelt:

Buza máj.	—
Buza okt.	7.56—43
Rozs máj.	—
Rozs okt.	66.5—66
Zab okt.	5.50—51
Tengeri májusra	—
Tengeri júliusra	6.39—40

REGÉNY

A halott szerelme

— Regény. —

Írta: Gersdorff A.
Fordította: Zentai Leó. 17.)

III. FEJEZET.

Egy végig élt álom.

Kedvesem, miért okozol nekem fájdalmat azzal, hogy kétkedel szerelmemben? Mióta legelőször belenéztem szemeidbe, ezekbe a csodálatos szépségű szemekbe, elvált döntve szívem sorsa örökre. És te kétségeskedel s elűzöl magadtól; azt írod jobb most válni, mint később. Petite barbare! Meg kértem barátaimat, hogy hagyjanak magamra és ők el is hagyták, hogy reád gondoljak, hogy neked írjak a sötét éjszakában. Megbocsáss, hogy forró könyörgő szavaimat éjszaka juttatom el hozzád, de érzem, hogy szomorú az én szerelmem balga kétségeskedéseiben és a szerető szívet nem lehet egykönnyen megnyugtítani.

Képed látni véltem
Sápadt gyertyafényben
S lásd az egész éjszakát
Ábránd közt virrasztottam át.

Jó éjt, ma belle petite! Ma chérie! Bár csak magam lehetnék ezen boldog levél! Érzem, hogy ajkadhoz fogod szorítani s vágyakozó, bus szerelmem járja át lelkemet!

Emil.

Majd egy másik, sokkal későbbi kelt levél következett, a mely Meyerné asszony lábaihoz esett.

Ísmét egy más levél, egészen rövid:

„Az itáliai kiküldöttek szállodája.”

Kedvesem! Mi az? — Mit akarsz velem cselekedni? Hogy ne menjek hozzád? Nevezetesen ma ne? Engedelmeskedem parancsodnak, bár félek ettől a különös rendeletről. Hát hütlenné lettél volna életem anyagla? Ezt nehezen szenvedném el. Sokkal jobban szeretlek, mint gondold s a mint magam is hittem volna. Hűséges engedelmességgel.

A csak téged egyedül szerető

Emiled.

Ez a levél volt az első, a melyet akkor hallgatva eltépett. Később mégis a többihez tette, de el kellett tépnie.

Aztán hosszasan merengett maga elé; a lámpa észrevétlenül kialudt s Manka mély sóhajjal felállt.

Az ablakon át beragyogott a téli éjszakában a megfagyott hó. Nyolc nap volt még akkor csupán karácsony előtt. Sandy táviratilag küldött számára pénzt, a mi elég volt a háztartásra.

Mit használhatott ez neki? Levél megy — állott a táviratban.

Manka azonban nem várt rá. Tanulmányainak befejezésére és a hidegen bírált, könyörtelen publikum előtt való fellépésre is aggodalommal gondolt. Különösen ilyen lelkiállapotban nem, hiszen önmaga előtt kellett pirulnia.

Nanon belépése zavarta meg gondolataiban.

— Nem parancsol valamit a madame; a lámpa már kialudt.

— Nem semmit — volt a tompa felelet.

— Nem fedtél el madame, hogy ma monsieur el fog jönni?

Igen, erről teljesen megfeledezett — inkább arról feledezket meg, hogy a monsieur az operában vár rá!

Parancsot adott tehát a szobaleánynak, hogy öltöztesse fel.

El kellett mennie. Nem birta az egyedüllet kiállani. Bár csak magához hivatna volna őt, akkor legalább társaságba lett volna s kibeszélhette volna magát.

Kibeszélhette volna magát? De mit is mondott volna? Vagy frázisokat hallgatott volna, biztatásokat szereléről, mesét boldogságról.

Csendesen lépett be a páholyba, a melyben vele ülni szokott.

Ma egyedül volt.

Mihelyt észrevették a színházi guckerek százai emelkedtek páholya felé.

(Polyt köv.)

Felolós szerkesztő:

Dr. PAPP JÓZSEF.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTÉR*.

A magyar

4%-os

koronajáradék

junius 1-én esedékes szelvényeit már a mai naptól kezdve

00 jutalékmentesen beváltja 00

a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-társaság.

00 Mérték utáni megrendelések 00

kitűnő szabással!

o o o o o eszközöltetnek. o o o o o

MEGNYILT!

Rezi Sándor

MEGNYILT!

férfi ruha és szabó-üzlete
a Városháza épületében.

Dus raktár honi gyapju-
000 szövetekben. 000
Gyermeke ruha-különlegességek.

Sz. 14815/1902. tkvi.

Árverési hirdmény és feltételek.

A m. kir. kincstárnak Gál Juon (ojca) szász-fenesi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 202 K. 61 fill. tökéltetés, annak 1902. évi jan. hó 1. napjától járó 5%, kamatai 20 kor. 90 fill. eddigi, valamint jelenlegi 22 kor. 70 fill. és a még felmerülő költségek kielégítése végett a kolozsvár-vidéki kir. bíróság területén levő Szász-Fenes községben és határán fekvő és a szász-fenesi 700 tjkvben végrehajtást szenvedő tulajdonánál bejegyezve levő A + 1-3. 5-7. rend. 564/2. 565/2. 1301. 1302. 1303. 1615. 2424. 2425. 2738. 2739. 2740. 2741. 2742. hrsz. belső házastelek és külöskékre s ehez tartozó 1 hold 402 □ öl közös legelőbeli illetményre 791 kor. 20 fill. becserkében, mint ezennel megállapított kiáltási árban elrendeltetik.

1. Az árverés megtartására határidőül 1903. évi jun. hó 17. napjának d. e. 10 órája Szász-Fenes községében tartatik ki.

2. Ezen árverésen a fentírt ingatlanok együttesen a kikiáltási áron alul is el fognak adni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak a becser 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez bántapénzzal letenni.

4. Vevő köteles a vételtől 2 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 45 nap alatt, a másodikát ugyanazon napjától számított 90 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számított 5 százalékkal kamattal együtt szabályszerű letéti kérés mellett a kolozsvár m. kir. adóhivatalnál befizetni. A bántapénz az utolsó részletre fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetékeket viselni és az épületeket tűzkár ellen biztosítani.

6. Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztés nem adatik be, vevő a megvett ingatlan birtokába a végr. törv. 187. §-ban megállapított 15 napi utóajánlati határidő sikertelen lejárta után lép és annak haszna és kára azonnal őt illeti és akkor a vevőnek a végr. törv. értelmében a vételi bizonyítvány ki fog adni.

7. A tulajdonjog a vevő javára csak a teljes fizetés után fog bekezeztetni.

8. Az árverési feltételeknek elegend nem tevő ellen a végr. törv. 185. és következő §§-aiban foglalt intézkedések nyerne alkalmazást.

Az elrendelt árverés a fennírt tjkvekben feljegyezteni rendeltetik.

Az árverési hirdmény és feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Szász-Fenes előjáróságánál tekinthetők meg.

A hirdmény a tkvi hatóságnál kifüggesztetni és megtekintés végett Szász-Fenes előjáróságának és helybeli szokás szerinti kifüggesztés végett a szomszédos községek előjáróságainak megküldetni rendeltetik.

Végül tekintettel arra, hogy a kikiáltási ár 600 koronát meghalad, a hirdményi kivonat valamelyik helyi napilapban egyszerű közzététel végett, végrehajtásnak kiadatik, ki a közvetített igazoló lapellátás a bírói kikiáltásnak átadni köteles.

Ezen hirdmény és felt. a végr. törvény 153. §-a szerint az érdekelteknek a keresetre hozott első végzésre előírt szabályok szerint kézbesíteni rendeltetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Kolozsvárt, 1903. évi március hó 14-én.

Dr. Hoffbauer, kir. törzs. aljárásbíró.

Deutsch József férfi-ruha áruház Kolozsvárt, Mátyás király-tér 30. sz. alatt. Férfi-, fiu- és gyermekruhák a legelőnyösebb árak mellett szerezhetők be!

Mérték szerinti megrendelésekre Legujabb Hazai és Külföldi Szövetekből nagy választék!! Figyelmes és kitűnő munka!

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ ERDÉLYI KERESKEDELMELI TÁRSASÁG. Felkéri az erdélyi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, borjú stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni szíveskedjenek. mivel a királyhagón túli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Arató- és kaszálógépek, szénagyűjtők, cséplőgépek és ekék, valamint ponyvák, zsákok és olajok stb. legutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

Eddig nem létezett, paratlan a maga nemében a „Rekord” műintézet vállalata mely a hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult, s céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani igazi művészi munkák olcsó beszerzésére. Kérjük a nagyközönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyújt az o o elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. o o Jó munkáért mindenkor kezeséget vállalunk, bármely rossz fénykép után is. Árak minden utánzolás nélkül. Elelnagságu kértarajok vagy nagytások papírkerelet együtt 3 kor. Elelnagságu Passtell Festmény papírkerelet együtt 6 korona. Elelnagságu olafestmény 10 korona. Vidéki megrendelések utánvétel, minden fénykép után 1 korona osomagolási díj fizetendő o Műterem: 2510 2-4 Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

ABioskop! (Óriási Kinemathograph.) A Hunyadi-téren, az ügető körhinta mellett. Ma, május hó 29-én Látható az alábbi műsorral: Csipke Rózsi szenzációs film. 3000 m. 1. Tréfás párbaj. 2. Martiniquei katasztrófa. 3. Taku bombázása. 4. Velence panorámája. 5. Sinder János kalandja. 6. Divatos táncok. 7. Akrobata tánc. 8. A gonosz anyós. 9. Franciaország panorámája. 10. A csodálatra méltó tyúk. 11. A tavasz tündér nője. 12. A viz-sikló, csónakázás. A n. é. közönség szives pártfogását kéri. Narten György.

A panama-kalap a nyári idény legkedveltebb ujdonsága!!! Legdivatosabb kemény, puha és szalmakalapok dus választékban s a legujabb divat szerint. — Finom izlésű színes Zephir, Batist és Tennis ingek, sapkák, keztyűk és nyakkendőkben legszebb választék. Segujabb finom borsalino kalapok darabja frt: 3.50 és 4.— Bittó Rezső uri divattüzletében Mátyás király-tér 12. sz. Nyári ujdonságok.

Havas Lázár festék- és kefeárúk nagy és kicsinybeni raktára Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 13. szám. Festék árak minden színben olajba törve és por alakban. Kicsi mázok minden gyártmány, padlók 6 színárnyalatban. Bruonlin zomácz (email) több színben. Benzin, sósav, enyv, Linellum (szeszpadlólaak), szalmakalap lakkok, butor- és épület lakkok. Diszító és színelő vegyi festékek. Valódi színarany- és éroz- (metall) lap és bronzpor bármely színben. Kötöző hár, tisztító-szerek. Aczélforrács, aczélkelek, szarvasbőr székülés, szivacs, Stroben-féle lenolaj, kenze (firneisz), gépolaj, mécsolaj, lenmagolaj, repceolaj, balzsir, terpentín és terpentín-szesz. — Onosóves (lupos) festék bármely színben. Sellakk, vaslakk, boriakk. — Szegedi mosószappan. — Székfőző nád. Borotva fenő-eszközök. 2332 19. 52 Kizárólag hazai gyártmány: Kefe-árúk: ruha, haj, óra, ezüst takarító, butor, biliárd, kalap, üveg és closett stb. mosó, surló, fényesítő, ló, marha kék, meszelők és seprők. továbbá nagy raktár minden létező alak és minőségben, ecetek, porolók, kokusz stb. Lábtörők nagy választékban. Bontó, por és hajfésűk. Fog-, köröm- és hajusz-kékek, hajusz-pedrók (Royko-féle tiszta-ujlaji is) minden színben, hajuszkelek. Illatszerek minden gyártmány igen olcsó árak mellett. Borotválkozó szappan és szappankrém és minden borotválkozó eszközök. Fogtakarító, porpaszta és szájjav, fejmossa, hajfésűk, feketé, barna és szőke színekben. o o o o o Tyukszemirtó. o o o o o o

Árjegyzékek, költségvetések, rajzok és szobabereendezési tervek a leggyeszerűbbtől a legfényesebbig — kívánatra díjmentesen eszközöztetnek! Vidéki butorkereskedőknek is legutányosabb Telefon 430. beszerzési forrás! Telefon 430. SZOLID, HATÁROZOTT ÁRAK! Az ország közgazdasági érdekét előmozdító „HONI IPAR-PÁRTOLÁSI ACTIO”, mely az ország minden részében megindult, arra buzdította alulírottakat, hogy egy nagyobb szabású Műbutorgyárt (melynek műszaki vezetője RIMÓCZI FERENCZ helybeli előnyösen ismert műasztalos) a kolozsvári piacon létesítsünk. Hol kizárólagos magyar anyagból, magyar munkásokkal, mindazon magas igényű „barokk”, „német” és „modern” stíly butordarabok készülnek, melyek eddig a t. cz. közönség által csak mint külföldi speciálisok ismerve voltak. Mert műhelyeinkben csak a legfinomabb anyag, a legkiválóbb és a művészettel határos munkaerővel lesz feldolgozva. Vállalatunk oly szerencsés viszonyokkal alakult és oly szilárd alapra van fektetve hogy — eltérőleg sok új honi vállalatnál — nem apellálunk a n. é. közönséghez, miszerint ezen országos ozél érdekében némi anyagi áldozatot is hozzon és az általunk piacra bocsátott honi szép és jó árut, valamint drágábban fizesse, mint a külföldi hasonrangut, sőt ellenkezőleg, a fuvardíj meg-Mintaraktár: Sigmond-féle házban, Szép-utca 1. szám. Kiváló tisztelettel Grünfeld J. József és Fia 2509. 1-40. fakeskedő butorkészítő osztálya.

Telefon 439. szám. Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve! Telefon 439. szám. első erdélyi sodronyszövetfonat, kertkerítés és ruganyos aczél sodrony ágybetétek gyára Léber Gyula Kolozsvárt, Egyetem-utca 12 sz. Olcsó kerítések! Ajánlja minden szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéshez. továbbá pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodrony fonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, föld, és porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matraczok). o o o o o

Melyik a legkedveltebb ásványviz? A felső-rákosi (Mária forrás) Mátyás király gyógyasavanyuviz! De igazolt is, mert úgy üdítő hatásra (borral), mint gyógyhatásra az összes itt ismert vizeket jóval felülmúlja. Azonkívül 40%-al olcsóbb, mint a többi vizek, a mi nem megvetendő, mert csupán egy üveg napi fogyasztásnál is 30 koronát kiteszen az árkülönbözet egy évben. Csak azért olyan olcsó, mert a helybeli főraktáros egyszersmind a forrás bérleje is. — A gyógyhatásra prof. Karányi, prof. Purjesz, prof. Kuthy uraktól kitűnő bizonyítvány áll rendelkezésre. — Főraktár a forrásbérlelő Hirsch Adolf czégnél (Hid-utca) kapható minden jobb fűszerkereskedésben és étteremben, s hol nem, követeljük saját érdekünkben. Múlt. dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ur, a budapesti m. kir. egyetem hírneves belgyógyászati tanárának bizonyítványa. A felső-rákosi „MÁRIA” forrás ásványvizét a vezetésem alatt egyetemi belgyógyászati kórházban, valamint a magán gyakorlatban sokszorosan rendeltet — a gyomor és légcsőszervek hurutos bántalmaiban, vesebajokban, főleg pedig vészegénység és czeel összekötött idegbajokban szenvedő betegeknek mindazon előnyös hatással, melyet a legjobb földes vasas ásványvizek nyújtanak. Gazdád szénasv tartalmánál és kellemes frissítő ízénél fogva kedvezően befolyásolja az étvágyat és az emésztést. A rendelkezésre álló ásványviz teljesen tiszta és kifüggesztés nélkül kezeléssel tanusodik. Budapest, 1903. febr. 27. Korányi Frigyes s. k. egyetemi tanár. Múlt. dr. Purjesz Zsigmond udvari tanácsos ur, a kolozsvári Ferencz József egyetem hírneves belgyógyászati tanárának bizonyítványa. Alulírott a felső-rákosi „MÁRIA” forrás vizét, kedvező vegyi összetételénél fogva, nem csupán kellemes élvezeti itálnak tartom, hanem igen jó sikerrel alkalmaztam azt úgy a legkülönbözőbb eredetű vészegénység — mint az emésztő és légcsőszervek hurutos bántalma ellen. Kolozsvár, 1903. jan. 23. 2407 14-100 Dr. Purjesz Zsigmond s. k. Egyéges ár: 8 kr. 10 üvegen felül házhoz szállítunk. TELEFON 325.

Cséplőgép garnitúra olcsó áron eladó! Értekezhetni lehet: B. Bak Lajosnál. Nyomatott: Gombos F. Lyceum-könyvnyomdájában Kolozsvárt. Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca 2447 9-*